

Sygn. akt III Cz 524/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia: SO Magdalena Hupa – Dębska

Sędziowie: SO Lucyna Morys – Magiera

SO Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzyciela Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. Inspektoratu w W.

przeciwko dłużniczce (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

o świadczenie pieniężne

na skutek skargi dłużniczki na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim – M. D. polegającą na ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego postanowieniem z 26 października 2015 roku w sprawie o sygn. akt Km 1469/15

na skutek zażalenia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim – M. D.

na punkt 1 postanowienia Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 3 lutego 2016 r., sygn. akt I Co 2054/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Roman Troll SSO Magdalena Hupa – Dębska SSO Lucyna Morys – Magiera

Sygn. akt III Cz 524/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 3 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim po rozpoznaniu skargi dłużniczka na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim – M. D. w postaci postanowienia o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego zmienił pkt 3 postanowienia tego Komornika z dnia 26 października 2015 roku

w ten sposób, że ustalił wysokość kosztów postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 1469/15 na łączną kwotę 2023,85 zł oraz ustalił pobranie tych kosztów z następujących przepisów: opłata stosunkowa z art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji - 2015,43 zł; wydatki gotówkowe z art. 39 ust.2 pkt 8 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji - 8,42 zł (pkt 1); oddalił wniosek o obniżenie wysokości opłaty stosunkowej (pkt 2) i nie obciążył wierzyciela kosztami postępowania (pkt 3). W uzasadnieniu wskazał, że dłużniczka złożyła skargę na czynność komornika polegającą na ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego oraz wniosła o obniżenie opłaty stosunkowej ustalonej przez komornika na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy

o komornikach sądowych i egzekucji. Skarga na czynność komornika w postaci doliczenia do opłaty egzekucyjnej należności z tytułu podatku VAT zasługiwała na uwzględnienie, gdyż służy ona zapewnieniu prawidłowego przebiegu postępowania egzekucyjnego, zgodnego z przepisami proceduralnymi, a postępowanie zainicjowane skargą ma na celu sprawdzenie pod względem formalnym przeprowadzanych w toku egzekucji czynności organu egzekucyjnego. W rozpoznawanej sprawie należało ocenić czy opłata ustalona przez komornika jest zgodna z obowiązującymi przepisami. Badanie czy czynności komorników są objęte podatkiem od towarów i usług nie może być przedmiotem sprawy ze skargi na czynność komornika, gdyż sąd sprawdza jedynie czy postanowienie komornika jest prawidłowe pod względem formalnym. Podstawą ustalania opłat przez komorników w postępowaniu egzekucyjnym jest m.in. art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W wyniku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela komornik prawidłowo ustalił opłatę w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, brak jest jednak podstaw do uznania, że opłata ta może być zwiększana ponad 5% (np. z tytułu podatku VAT). Stawka ta jest maksymalna, ustawodawca nie pozwala komornikom na jej zwiększanie. W przypadkach, w których do opłat lub kosztów dolicza się stawkę podatku od towarów i usług są wyrażane w aktach prawnych *expressis verbis*. Sąd Rejonowy nie rozważał kwestii czy komornik ma obowiązek odprowadzać podatek VAT, bo nie jest to przedmiotem rozstrzygnięcia. Opłata stosunkowa wynosi 2015,43 zł i została prawidłowo obliczona, co skutkuje orzeczeniem jak w pkt 1 postanowienia.

Z kolei wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej nie zasługiwał na uwzględnienie. W tej części Sąd Rejonowy oparł się na regulacji art. 49 ust. 7, 9 i 10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Na zasadzie art. 102 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Rejonowy nie obciążył wierzyciela kosztami postępowania wywołanymi wniesieniem skargi na czynność komornika, gdyż wierzyciel nie przyczynił się w żaden sposób do wywołania tego postępowania swoim zachowaniem. Uchybienia w przedmiotowym postępowaniu powstały wyłącznie po stronie komornika. Dlatego należało uznać, że zachodzi w tej sytuacji szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający sądowi na odstąpienie od zasądzenia tych kosztów od strony przeciwnej pomimo uwzględnienia skargi na czynność komornika.

Zażalenie na to postanowienie w zakresie punktu 1 złożył komornik wnosząc o jego uchylenie (w punkcie 1) i zarzucił naruszenie art. 770 k.p.c., art. 767³ k.p.c. oraz art. 1 k.c.

W uzasadnieniu wskazał, że od 1 października 2015 roku komornik stał się podatnikiem podatku od towarów i usług, dlatego też ma obowiązek pobierać i odprowadzać należny podatek VAT od opłat egzekucyjnych, które stanowią jego dochód (w poprzedniej interpretacji Ministerstwa Finansów komornicy jako organy władzy publicznej byli zwolnieni są wprowadzania podatku od towarów i usług, teraz kolejna interpretacja to zmieniła). Podatek ten nie jest wydatkiem gotówkowym, ani nie stanowi opłaty egzekucyjnej, dlatego nie może być przedmiotem badania sądu. Podkreślił, że zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2015 roku ocena interpretacji Ministra Finansów leży w gestii Trybunału Konstytucyjnego oraz sądów administracyjnych,

a więc rozstrzygnięcie w zakresie kwestii opodatkowania podatkiem od towarów i usług czynności egzekucyjnych należy do organów skarbowych, a nie sądowych. Z uwagi na zasadę ochrony wynagrodzenia, czyli opłaty egzekucyjnej, komornik zdecydował się, że do tej opłaty doliczy podatek od towarów i usług – takie stanowisko powszechnie przyjęto w samorządzie komorniczym. Zdaniem skarżącego komornik jest podatnikiem podatku od towarów i usług, a sąd powszechny nie może zaś orzekać o naliczeniu i odprowadzaniu podatku od towarów i usług, bo narusza art. 1 k.c., a przedmiotem sprawy nie pozostaje kwestia stosunku administracyjnoprawnego jaki łączy komornika i organ podatkowy. Podniósł także, że art. 63 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji podaje jako przychód komornika pobrane i ściągnięte w danym miesiącu opłaty egzekucyjne oraz zwrot wydatków za przejazdy, a przyjęcie, iż opłaty egzekucyjne są pomniejszane o podatek od towarów i usług powodowałoby naruszenie tej regulacji. Wskazał również, że Sąd Rejonowy w istocie nie zmienił w żaden sposób ustalonej przez komornika opłaty egzekucyjnej ani nie zmienił wysokości wydatków gotówkowych potwierdzając tym, że komornik słusznie na podstawie art. 770 k.p.c. ustalił koszty postępowania. Sąd Rejonowy jedynie nie wpisał w treści orzeczenia wysokości podatków od towarów i usług.

Zdaniem komornika podatek od towarów i usług nie stanowi opłaty egzekucyjnej i nie jest składnikiem kosztów egzekucyjnych, lecz powinien znaleźć odzwierciedlenie w treści postanowienia ustalającego te koszty dla zapewnienia transparentności postępowań. Dlatego też skarga dłużniczki na doliczenie przez niego do opłaty podatku od towarów i usług powinna zostać odrzucona, ponieważ nie kwestionowała wysokości opłaty egzekucyjnej, a jedynie wysokość naliczonego podatku od towarów i usług

W odpowiedzi na zażalenie dłużniczka wniosła o jego oddalenie jako bezzasadnego podnosząc, że komornik przekroczył dopuszczalną maksymalną kwotę opłaty egzekucyjnej, która wynosi 5 % wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania aż o 23 % jej wartości, bo do tej opłaty doliczył podatek od towarów i usług.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sprawa dotyczy ustalonych przez komornika kosztów postępowania objętych regulacją art. 770 k.p.c. i art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 790 ze zm.) - zwana dalej u.k.s.e.

Zasadniczą kwestią związaną z rozpoznaniem zażalenia jest ocena czy opłata stosunkowa związana z umorzeniem postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela została przez komornika wyliczona w sposób prawidłowy. Podstawową regulacją związaną z ustaleniem tej opłaty jest art. 49 ust. 2 u.k.s.e. Zgodnie z tym przepisem komornik w sposób prawidłowy wyliczył wysokość tej opłaty w kwocie 2015,43 zł stanowiącej 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania (to nie było objęte sporem). Jest to maksymalna wysokość opłaty jaką można obciążyć dłużnika w sytuacji umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela. Jednocześnie żaden przepis prawa nie upoważniał komornika do zwiększenia tej opłaty egzekucyjnej o stawkę podatku od towarów i usług. W tym zakresie stan prawny nie został zmieniony w żaden sposób od tego istniejącego przed 1 października 2015 roku. Dlatego też nie można zaakceptować sytuacji, że komornik do tej opłaty egzekucyjnej dolicza podatek od towarów i usług, a to było objęte sporem.

Należy w tym miejscu wyraźnie zaznaczyć, że sąd bynajmniej nie zajmuje się kwestią tego czy komornik jest podatnikiem podatku od towarów i usług w zakresie dokonywanych w rozpoznawanej sprawie czynności, czy też nie oraz czy prawidłowo wyliczył podatek od towarów

i usług. To bowiem nie jest objęte regulacją art. 49 ust. 2 u.k.s.e., który wskazuje na wysokość tej opłaty oraz sposób jej obliczenia. A to właśnie ta ostatnia regulacja prawna stanowi podstawę rozpoznania zażalenia w tej sprawie. Sąd Okręgowy również nie rozstrzyga czy komornik jest podatnikiem podatku od towarów i usług oraz czy prawidłowo wyliczył ten podatek. To nie należy do kognicji sądu powszechnego w rozpoznawanej sprawie.

Można jedynie zaznaczyć za wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 15 października 2014 roku (sygn. akt II FSK 2298/12, LEX nr 1515418), że w przepisach prawa podatkowego brakuje uznania egzekucji jako sprzedaży, nie oznacza to jednak, że nie można potraktować jej jako rodzaju sprzedaży z elementami przymusu państwowego; o ile zapłata zobowiązania w formie pieniężnej nie powoduje powstania przychodu do opodatkowania, to odmienna sytuacja ma miejsce, gdy zobowiązanie dłużnika wygasa w sytuacji przejęcia jego składnika majątkowego przez wierzyciela na skutek przysądzenia go przez sąd. Poza tym przepisy ustawy z 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2011 roku, Nr 177, poz. 1054 ze zm.) regulują opodatkowanie tym podatkiem odpłatnej dostawy towarów i odpłatnego świadczenia usług na terytorium kraju (art. 5 ust. 1 pkt 1 tej ustawy), a jednocześnie wskazują, że nie stosuje się jej do czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy (art. 6 pkt 2 tej ustawy). Ponadto nie uznaje się za podatnika w podatku od towarów

i usług organów władzy publicznej (art. 15 ust. 6 ustawy z 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług). W literaturze zaś podnosi się, że komorników należy uznać za organy władzy publicznej w rozumieniu tej ustawy (por. M. Jaworski: Opodatkowanie VAT czynności komorników, PPE.2015.1.43, teza 1 LEX 277644/1, M. Brulińska: Komornik Sądowy jako podatnik VAT. Podatek VAT a opłata egzekucyjna, KWARTALNIK IUSTITIA nr 1/2016, s.7 – 9), jednocześnie czynności przez nich wykonywane nie mają źródła w umowie cywilnoprawnej. Natomiast komornicy są płatnikami podatku od dostawy, dokonywanej w trybie egzekucji, towarów będących własnością dłużnika zgodnie

z art. 18 tej ustawy i wystawiają faktury dokumentujące dostawy towarów w imieniu i na rzecz dłużnika (art. 106c tej ustawy).

Nie ulega wątpliwości, że ustalenie wysokości opłaty egzekucyjnej nie może być przedmiotem prawnie skutecznej umowy, albowiem to ustawodawca w art. 49 ust. 2 u.k.s.e. w sposób stanowczy określa sposób jej wyliczenia i maksymalny wymiar, ewentualnie możliwe jest jej obniżenie zgodnie z art. 49 ust. 7 – 10 u.k.s.e. To zdaniem Sądu Okręgowego prowadzi do wniosku, że ustawy o podatku od towarów i usług nie należy stosować do ustalania wysokości opłaty egzekucyjnej – ona się tą opłatą nie zajmuje.

Zasadnicza część zarzutów podnoszonych przez skarżącego dotyczy zaś kwestii związanych z koniecznością doliczenia do wyliczonej opłaty egzekucyjnej podatku od towarów i usług. Tym sąd powszechny zajmować się nie może, nie jest to bowiem sprawa cywilna, nie jest także objęta regulacją art. 49 ust. 2 u.k.s.e. Jednocześnie nawet skarżący podkreśla, że opłata egzekucyjna została wyliczona prawidłowo na kwotę 2015,43 zł. To prowadzi do wniosku, że w zasadzie zażalenie skupia się na kwestiach administracyjnoprawnych, które nie mogą być obecnie rozpoznawane, co nawet skarżący zaznacza w zażaleniu.

Wysokość stawek obciążających dłużnika lub wierzyciela, a związanych z prowadzeniem egzekucji przez komornika sądowego ustala ustawodawca, a nie Minister Finansów w interpretacji. Tego rodzaju interpretacje nie mogą zmienić ustawowego sposobu wyliczenia opłaty egzekucyjnej objętego art. 49 ust. 2 u.k.s.e., w którym nie uwzględniano opłat z tytułu podatków od towarów i usług.

Dla oceny prawidłowości wyliczenia opłaty egzekucyjnej nie ma znaczenia, czy komornik jest podatnikiem podatku od towarów i usług czy też nie, albowiem opłata egzekucyjna nie może być wyższa od tej, którą przewiduje regulacja ustawowa, a art. 49 ust. 2 u.k.s.e. przewiduje tę opłatę w wysokości 5% wartości pozostałego do wyegzekwowania świadczenia i tak też wyliczył ją komornik, ale w sposób nieprawidłowy powiększył ją o podatek od towarów i usług, gdyż zwiększa to wysokość tej opłaty, którą powinna w rozpoznawanej sprawie uregulować dłużniczka, a co za tym idzie w sposób niezgodny z tym przepisem prowadzi do zwiększenia obciążenia jej kosztami egzekucyjnymi. Dodać należy, że zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z 9 maja 2014 roku o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. poz. 915) cena to wartość wyrażona

w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest obowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę. Jednocześnie w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług lub podatkiem akcyzowym; przez cenę rozumie się również stawkę taryfową (art. 3 ust. 2 tej ustawy). Z tego wniosek, że odbiorca usługi, ten który ostatecznie za nią płaci, musi mieć świadomość tego ile konkretna usługa będzie kosztowała i jakie poniesie jej koszty łącznie z podatkiem VAT, jeżeli może zostać naliczony. W art. 49 ust. 2 u.k.s.e. nie przewidziano możliwości doliczania do ustalonej opłaty egzekucyjnej podatku od towarów i usług,

a jest w nim uregulowana maksymalna wysokość stawek za dokonane przez komornika czynności. To dodatkowy argument przemawiający za odrębnością uregulowania art. 49 ust. 2 u.k.s.e. co do ustalania wysokości opłaty egzekucyjnej.

Nie ma regulacji, która w rozpoznawanej sprawie pozwalałaby obciążyć dłużniczkę wyższą kwotą kosztów egzekucji (opłatą stosunkową) niż ta wyliczona zgodnie z art. 49 ust. 2 u.k.s.e.

Jednocześnie Sąd Rejonowy nie orzekł w sprawie ustalenia czy czynności komorników objęte są podatkiem od towarów i usług, a więc w żaden sposób nie mógł naruszyć art. 1 k.c. Istotą rozpoznawanej sprawy było bowiem ustalenie prawidłowej wysokości opłaty stosunkowej w toku postępowania egzekucyjnego. Jej wysokość była w zasadzie bezsporna (2015,43 zł)

i w takiej wysokości została ona ustalona zgodnie ze stawką wynikającą z art. 49 ust. 2 u.k.s.e. Nie ma podstaw, aby była ona wyższa, bo to spowodowałoby naruszenie tego przepisu. Wyliczona w ten sposób opłata egzekucyjna stanowi część kosztów postępowania egzekucyjnego objętych art. 770 k.p.c.

Wysokość wydatków gotówkowych nie była zaskarżona, w tym zakresie też komornik nie podwyższał tych wydatków o podatek od towarów i usług.

Zastosowana przez Sąd Rejonowy regulacja prawna jest prawidłowa.

Dlatego też zarzuty zażalenia okazały się bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c., zażalenie jako bezzasadne należało oddalić.

SSO Roman Troll SSO Magdalena Hupa – Dębska SSO Lucyna Morys – Magiera